

Література

1. Аэродинамика автомобиля / под ред. В.Г. Гухо. – М.: Машиностроение, –1987. – 420 с.
2. Михайловский Е.В. Аэродинамика автомобиля [Текст] / Е.В. Михайловский. – М.: Машиностроение, 1973. – 224 с.
3. Рабинович Э.Х. Определение сопротивлений движению автомобиля методом однократного выбега / Рабинович Э.Х., Кемалов З.Э., Соновый А.В // Автомобильный транспорт : Сб. науч. Трудов - Харьков: ХНАДУ, 2008 - Вып. 22. - С. 46-48
4. Фалькевич Б.С. Теория автомобиля [текст]/ Б.С Фалькевич М.: Машиностроение. – 1963. – с.239
5. Gopalarathnam A. Design of High Lift Airfoils For Low Aspect Ratio Wings With Endplates [Текст] / A. Gopalarathnam, M.S. Selig, F. Hsu, // AIAA 15th Applied Aerodynamics Conference. AIAA Paper 97-2232, Atlanta, GA, June 1997.
6. Katz Joseph. Race Car Aerodynamics: Designing for Speed [текст] / Joseph Katz. – 1995. – 224p. – ISBN 0-8376-0142-8.

Альошин Г.В., д.т.н., проф., Українська державна академія залізничного транспорту, м. Харків

Коломійцев О.В., д.т.н., проф., Заслужений винахідник України

Лисиця А.О., Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

ГОЛОВНІ ПЕРЕВАГИ СЕПАРАБЕЛЬНОГО ПРОГРАМУВАННЯ ДЛЯ БАГАТОМІРНИХ ЗАДАЧ

Питанням вибору ефективного методу розв'язання задач математичного програмування у математиці присвячені численні публікації.

В доповіді проведено аналіз існуючих методів, які класифікуються за формами виразів цільової функції та функцій зв'язку:

- методи прямого пошуку – дихотомія, за числами Фібоначчі та ін.;
- методи лінійного програмування – сімплекс-метод;
- метод обернення матриці коефіцієнтів та ін.;
- нелінійні методи – опукле програмування;
- градієнтні методи першого і другого порядків і тощо.

За результатами проведеного аналізу встановлено, що за даними методами у результаті обробки статистики, при отриманні ліній середньоквадратичної регресії нечіткої вартості на параметр, змінюються форми функцій зв'язку, а, значить, і методи математичного програмування при розв'язанні задач.

Таким чином, актуальною науковою задачею є створення єдиного універсального методу, який не залежить від форми функцій зв'язку та

задовольняє наступним вимогам за:

- універсальністю;
- спрощенням розв'язання задач великої розмірності;
- простотою алгоритму;
- зходимістю результатів (малим часом на розв'язання задач);
- контролюємістю результатів;
- наглядністю (простотою перевірки опуклості (одно модальності) та ін. якостей);

- оцінкою критичності (залежності оптимуму від сталих та ін. факторів);
- простотою отримання кривих обміну у аналітичному вигляді.

Запропоновано метод сепарабельного програмування для багатомірних задач, який має наступні переваги перед існуючими методами:

- вирішення проблеми багатовимірності (проблема багатовимірності впливає тільки у першому порядку);

- універсальність алгоритму оптимізації для довільних сепарабельних функцій;

- зходимість ітеративного процесу (як і у градієнтному методі другого порядку з регулюванням шагу ітерації);

- отримання рішення у загальному (аналітичному) вигляді (дозволяє одразу отримати криві обміну і спростити процедуру системного аналізу результатів оптимізації);

- отримання оптимуму (дозволяє одразу бачити та прогнозувати, які виробництва і якості систем потрібно розвивати);

- розв'язання багатопараметричних задач з сепарабельними функціями цілі (функціями зв'язку є асігнування на систему, оскільки ці асігнування завжди є глобальними обмеженнями);

- отримання рішення складних зіставних задач блочного програмування (вони зшиваються з рішень та оптимумів більш простих стандартних задач);

- програмування на ЕОМ отриманих алгоритмів рішень;

- використання маркетингової статистики (підвищення ефективності систем).